Csütörtök. 125. Szám. December 15 kén, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLAS: Óvár, Vizi-utcza. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenként kétszer, n. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdij. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL: Kisépetens, SZEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhivás.

A „Kolozsvári Közlöny" 1860-ki folyamára.

Lapunk a közönség szives részvéte alapján igyekezni fog továbbra is azon tért elfoglalni, mit az idő, a körülmény, s a közre munkálók szellemi ereje megenged. Előfizetési felhivásunkat már melléktekrep is lapunkban szétküldöttük, itt csak ismételjük kérésünket olvasóink szives részvéte iránt.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12.

Félévre . . . . . 6.

Évnegyedre . . 3 forint ujpénzben.

Az előfizetések Stein János középponti könyvkereskedésébe utasitandók.

(D) Muzeum-egyletünk választmánya megkezdé a mult hetekben ülésezését, melyben — már kétszer — a választmány tagjain a sz egylet hivatalnokain kivül a helyben lévő igazgató tagoknak is tekintélyes száma volt jelen; s igy az első kéi gyülés népessége az ugy iránti érdeklődő örvendeztető bolygozó bordozza magán.

Minthogy lapunk hasábjai a választmány-gyülési jegyzőkönyvek kivonatos közlése végett hivatalosan igénybe lesznek véve, mi időnkint oly tárgyak közlésével jellemzésével kegnek foglalkozni, melyek a jegyzőkönyv körébe nem tartoznak — közvetlenül, vagyis a miket a jegyzőkönyv nem fog hozni részletesen: szóval a mi nem ismétlés, hanem az ugy körüli tájékozás, s az iránt érdeklődő eberen tartásra fogunk szolgálni.

Mi nemzeti mivelődésünk érdekében oly nagy fontosságu alapot látunk letéve, hogy az iránybant, mondhatni hazafiasan szenvedélyes érdeklődéssel akkor sem fogünk elkésni, ha egy s más intézkedésben nem felejtjük azon nézeteket teljesleg érvényesitve, a minőkkel mi ezen egyletnek — az azt alkotó, s a város falain nagy többségben kivül lakó nemzetre való kihatására nézve álmodoztunk.

A kezdet mindenben nehéz, és semmiben sem tökéletes, még a teremtő Isten sem egyszerre teremté a zűrből a világot, s még a végczél tisztán áll szemeink előtt, s mig egy eszme ennek irányában haladt, klirtóknak kell lennünk a remélnyben bizakodnunk, hogy az alapunk felett idővel azon tökéletesebb jövőjében, melyet unokáink fognak élvezni, s lelkesednünk az eszme megalapitása mellett, melyet évezredek érdekében érvényesitünk, hol a nemzet életének csak egy óráját képezik az évszázadok.

A kölösgyetésben, mely a nagygyülésen megállitatott, az anyag szerzésére négy-öt anyira menő évi kiadási összeg van számitva, mint a szellemi kihatásra rendelt öszveg, mely utóbbi érdekben inkább az előfizetési részvétnek van szüksége, mint a mint az egyesület, vagy az ujdolamban, hol még a kelendőbb szellemi termények részére is gyenge a részvétü alap, az abstractabb tudományos ismeretek népszerűsitésére a társulati subventiok nélkülözhetnek. — A szent István társulat gyors terjedését okoz a nemzet iránt ingyen kiadványainak köszönheti, s tagjai hatlan nyomát hagyandja munkálkodásának a nemzet civilisatiójában; az akademia kiadványai terjedésök legnagyobb terét a tagok közt egy részben kiosztott példányoknak köszönik; szóval a tudomány terjedésének, s az ahoz szükséges mindenben ily szellemü vállalatnál, mely által az a nemzet életébe nemcsak gátok nélkül, de még inkább oda tolakodva is átszáviroghasson; — azonban mi az időkben, az egyesület folytonos gyarapodásában, s a nyomtatványok és irói díjaknak az egyet illető költségei szükséglő felülitásával az egylet tagjai közti egészen más alaku szétterjeszésének reménykedem és hitében élnek, s ezen reményben és hitben vetett lelkesedéssel hordjuk össze az ugy dátura körül, nem fáradtan, nem is, mert mi nem fülledztünk, hanem alábbantak, mert áldoztunk; mert minden igaz hazafi sorsa s vagyona szerint oly öszveggel járult e nagy czélhoz, mely az ő anyagi viszonyaihoz képest bizvást és büszkén hazafi áldozatnak mondható.

Ezekben leltek mindig a szavazatok többsége a nemzet és jövendő előtt, hogy ezen oly szent lelkesedéssel, s oly szép áldozatkészséggel hogyan fog sáfárkodni, felelősek lesznek a közellevők, kik gyülésről gyülésre a résztvehetés szándokával megjelentek felfutjuk a szép lelkesedés, hogy ezen résztben fogunk munkálni ezen egyesitet valóban hon nemzetmivelédési kihatásara.?

Annyi bizony, hogy a mennyi most van, elég kezdetnek, sőt elég nagyszerti kezdetnek is. Az egylet czéljairól felfogás, mely a választmány kebelében már is nyilatkozik, megfelel az egylet kétoldalu feladatának; s ezen felfogásban csirajai fujtak a ha késöbre de mulhatlanul bekövetkezendő időknek, midőn a nemzetünk az egylet irodalom mijani valódi kiterjedése felett is teljesülendenek. Most még a szellemi munkásság is, mint az anyagi erő a hazában a kezdet pontján áll, még most, ha tán az anyagi alap tökéletesen fel volna oszlva is, szellemi nem áll egészen készen azt megkoronázni. Idővel kinövi magát a szellemi erő, s versenyt hadad azzal az anyagi alap.

Az anyagi alap mellett a szellemi magyat mindenek előtt azok kéjezik, kik annakmelléje állittatnak, kik az egyesület javalmait hozzák, pénzéből osztonak. Mi szellemi eröket kivántunk kizárólag lání ily egylet szolgálatában. Ezen egylet kiválóag a történelem és természettudomány fejlesztésére van hivatva; és e két szakmában oly két egyén is van ohallítva, kiknek szakudtanosságában tökéletesen megnyughatunk, sőt kiknek lételőket valódi szerenesénknek mondhatjuk. Szabó Károly ur a könyvtárnok ma a magyar törtenet buvárlói közt első sorban áll, s Erdély előtt is nagy érdemet szerzett magának a székely krónika alapos hitelesitése által, a mi részben a legnagyobb történetkutató tekintélyt gróf Kemény Józsefet is ösmegadásra tudta birni eszes vitatkozása folytán. Brassai Samu ur sokkal ismeretesebb az egész ország előtt, hogysem meg ne volna mindenek ember gyözöjére, hogy ő benne Erdély méltán és jogosan tisztelte meg a tudományt.

Igy a czélnak szilárd kezesei állanak az intézet fő szolgálatában arra nézve, hogy annak napról napra tübb sikerre jutásában ne kétkedessünk.

A mi már a választmány elkezdett működését illeti, tagadhatatlan tény az, hogy itt is az intézet két oldalu czélja helyesen és lelkesen van felfogva.

A legelső gyülésen már szóba jött, hogy az egyesület kezdje el mielőbb szellemi működését, s chtik gróf Ó szeja élénken fejezte ki azon forró óhajtását, hogy mielőbb látbatná kezdetét a tudományos felolvasásoknak; szóba jött a havi füzetek és évkönyv szerkesztése, bizottmány nevezteteti ki az országban levő szaktudósok csoportositására a czél és ügy körül, intézkedés tétetett tudományos folyóirat-tok meghozatására, melyek azonban inkább a természettudomány köréhe tartozók, miután e téren a történet nines annyira képviselve a világtirodalomban.

Látjuk tehát, hogy a valamiuny az egyesület szellemi kihatásnak csirait teljes gonddal kezdé ápolni, tudjuk másfelől, hogy a közvetlen Muzeum a feldolgozandó anyagban már sem szegény; gyarapitani kell még az intézet tőke-szerkezetét fejlődő vesztéseért kárpótlást méltán érdemelnek. És az idő meghozza ezt, mert ez intézet oly ügyes, oly czélszerű eszméken alapszik, hogy idővel óriásná nőheti ki magát.

Megnyugtató érömmel a kezdetben, s méltán biztató reménynyel a jövőben, azt mondjuk tisztelt olvasóinknak, kik alkalmasint egyről egyig az egyesülésben is, hogy, vagy a kik nem azok, de azokká leendenek: ne feszitsük tul követelésinket, mert a kezdetnek nem hideg birálgatása, hanem lel

---

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

Erdély népének ellenséges mozgalmáról volt ugyan sejtése Bástának, de minden nyomozódás, s az e szakmában utóleheltlen Matheasz Alexander örökös vérszaglálása sem segithette csak egyetlen szálhoz is az öszszeskötvés fonalának; egyetlen egy ok vagy szemely nem esett kerset alá hozható gyanuba. Mint derült időben a távoli dörgésből, vagy fejszétlen felleghez, vagy a fölé lebegőtlen kőtörni törekvő vulkánismusra következet a révedező emberi ész, s felülről, alulról veszélytől tart, a nélkül, hogy cihatároznya, hogy a két ellenlét közül melyiktől végje magát, úgy Bástát is ösztönszerűleg hallák, vagy tán a felette kétes kifejezésű arczokból olvasák a fenyegető mennydörgést, a nélkül, hogy megkülönböztethetnék, melyik arczon, vagy melyik körben fedezhetnék fel a vulkán fészket, hogy azt sztrobbantassák veszélytelenül?

Toldalagi Mihály elfogatásával remélek valamely eredményt, de ez oly ügyesen és bátra polcsolt titkos küldetést, hogy Bástát elvégre is jónak látta őt, bárha igen erős kezesség mellett, szabadon bocsátani.

Mindezeszerint gyanus volt a telphatalmu főnöknek egy az ország, de egyszersmind ellenzie kellen saját hibáit is. Mert esakugyan fenyegetésszerü minden emberi érzést fellázitó feklelenséggel alitá, ingerelte végelkeseredésre a fegyverrel megbolydott országot; s most a mint a császári biztosokkal együtt Fehérvárra utazván, saját szemével láthatá az irtózatos rombolást és pusztitásokat, a leégett vagy megirtott falvakat, az összedöntött kastélyokat; nem annyiban érző mint inkább számitó lelke előkészitő azon inditvány előgadására, melyet éppen a titkos ellenség tervelve Boronkay kastélyában.

Bástának meg kelle Erdélyt fosztania a bélkellettleg firhgetőtől, mert e hon esösindesége, sőt bármily aldozatokkal legalább némileg megnyerhető hajlama s hősége nagy érdekében állott a török állat minden oldalról fenyegetett császárnak.

Elvégre az országgyűlés megnyilt.

A mint a fejdelmi leiratok tárgyalásán át estek, mely a mi nemzeti intézményeink szerint mindig legelső tárgyát képezte az országgyűlések tanácskozmányainak; Boronkay azonnal inditványt tett, hogy a hadvezérség a fekteleníll országszerte prédáló fegyveres csapatok kiutasitassa felszolitassék. Ha igen fontos inditványban Bástát ugy szólva akkori egész sorsa van foglalva, melyet lehetetlen türötetőinknk lapjairól mély megindulás nélkül olvasnunk. Mi csaknem szórol szóra átfordiljuk azt ide Bethlen Farkas türötetinadalos lapjaiban, hogy azzal ugy nyit mond, hogy a költöi tollnak igénybevételére pépen mi szükség sem marad.

— Ki beszélhetné el — mondá egyebek közt Boronkay — hogy a hadpartvadászok, éhhalál a dögmirigy állat elsanyargatott nélpen mennyi istentelenséget követtek el a fegyveres szabad csapatok? A falvak s apróbb városok lakói házaikból kiveretve, nejeikkel, gyermekeikkel bujva az erdőkben s barlangokban gödeiben bujdokolnak, inkább kitéve magukat a bérczi vadaknak, éhhalálnak, mezteleségnek, s meghagyásnak, mint e vad csapatok gyilkolói kegyetlenszerűségeinek, kik nem csak vagynokot raboljak el, de élőket, beszülteket, sőt még a sirbani nyugalmokat is. A legirtózatosabb hadjárat nem hagy hagy nyomán annyi pusztulást, mint e békességi kegyetlenségei, kik a polgári czend s köztársaság helyreállitásnak örve alatt a fegyvertelen népen minden borzadalmat elkövettek már, a mit az állati kegyetlenség kigondolhat. A központj Dildnépe reszkeg és félelem közt habozva sem éltét fenntartani, sem meghalni nem tud. Ezrenként vesztek el éhhalálnal, s kik nőg, nem emberek többé, hanem élősgető szörnyekké vált terentmenyek. Mik történtek csak itt is Fehérvár falai közt? Felvertek egyházainkat, elhunyt fejdelemnik koporsóit kiástak, szétrombolák a sarcophakokat! Megszentségtelenítők ráhásokkal a nagy Hunyadi porait, kit egész Európa a kereszténység oltalmazója gyanánt tisztel. Feldultak százados levéltárainkat, lángok martalékává tették az orszag diplomatiai kincseit, hogy a barbár török czen borzalmak kitaszitásáról a tárai ügy kiáltó czen a nmnjábban: „Ez-e a ti kereszténységtök? Ez a ti magasztalt erkölcsötök? Mi megbódítottuk Magyarországot a Dunaig, Budán ragyog fölholdunk; de terjesztettük-e ugyanilyen szellemet a szomszéd kelőket? elvesztett-e egyetlen pipirdarab levéltárairkbol? — pedig minket barbarokuak, pogányoknak, tatáraiuak emberevőknek gunyolátok ?— Igy van ez urak! — folytatá Boronkay — hogy a vad pogány elmondott a keresztény szörnyetegek istentelenségén. Es nem volt elég csapás az ő kegyetlenségök. A pédidjutott elvetemult bennszülött pogány a hegyek lövczéri, hova vad barlangokba menekült a nálunak is gyilkosabbak gölé, a rablás, fosztogatás és vad vérengezésben keresi életnöjját. Hány kastély, mennyi temérdek helység kirabolatott, hányan lettek szegényekké, hányszor fel vagyunk a napokban Ros István kastélya, s mily kegyetlenül végeztetett ki a kastély ura, kit a pörnép elevenen megnyuvva feszitett ki kastélya kapujára! Ugy gyászos rettenetes napok! az emberiség könyve fakadt feletteök; csak Erdély nem tud sirni, mert nemcsak könyve, de vére is ki van már sajtolva! Inditványozom ezzel rendel! hogy a kormány egész iszetelettel kéressék fel a szabad csapatok, hajduk, szerbek, rácok kiutasitására, a s zsványkodó népség szigoru rendbehozatalára; mit annyival inkább megvárhatunk, mert a pogány kutonassig mind elég erős a rend fenntartására, mind elég fegyelmezett arra nézve, hogy Erdély népét az ország keresztény vódurától végkép el ne idegenitse.

Boronkay inditványa általános részvétet gerjesztett, nemelynek a bosszu villámai, mának a honfajtalom könyeseppjei törtek fel arczára. Bástra maga érezé, hogy Erdély népet teljesleg felhivta fegyvereseinek bánásmódja által egy kétségbeesett kitörésre; másfelől a birodalom illirtszonyai mind szorongatóbbak levén, a belső békültetlenség csak mindinkább tetézte a monarchia balsorsát; es e szerint elkerülhetlen volt az, hogy Erdély népe az ellentallás minden türügyétől ez egyszer megrésszés; s inajd ha a kitisö zavarok nyjbol leesöndesülnek, akkor kötöttjobben el lehetvén bánni e kisded tartományával.

Bástra ezt igen alaposan felfogta végre; s a tett inditányt elfogadván, annak végrehajtásaról ismert szigorú intézkedéseit.

Igy a kegyetlenségek — melyeknek elején nem vétettett — most egy idöre megszünendők valának; de már kés6 volt minden kedvezőbb intézkedés. A kehely tul volt töltve már, ki kellett annak omlania.

XI.

Mialatt Boronkay Fehérvárott az ország érdekében fáradozott, a homlokát a honfiak kitüdelem verejtéke izzasztá, azalatt leánya feleltye a nehéz idők salyát, vidáman tüzte az ifjúkor könyvmét játékait; s mialatt az atya a haza irtózatos schel mutatteg fel, melyet a vad portyázó szabadcsapatok éjettek azon, azalatt a leány könnyelmüsége szerelmi remegéseikel boldogitá a vérengezés csapatok még vérengezőbb vezérét.

A mint Boronkay s fiatal vendégei Fehérvárra távozának, Lódi a már részére megnyert nevelőnő befolyása által mind több alkalmat talált Margit körében dolgozhatni, s felhasználta a kedvkeresés minden eszközeit; miálta magát a hölgy előtt érdekessé tehesse. Boronkay ugyan nem vett állandó szállást Fehérvárott, sőt onnan estvére mindig haza rándult Enyedre; de a nappali időkhöt természetesen tölté, miálatt Lódi elég

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Közlöny Digitális Tár / © Romanian Academy, Cluj-Napoca. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Közlöny Digitális Tár / © BCU Cluj-Napoca.

kés ápolásra van szüksége; a jelen perczek talán nemes és magánban méltányolandó vágy szerint az emberi czélokat el dozzuk fel az eszme előhaladását, sőt siessünk vállvetve a hogimb megindítására, mely minden hengerítéssel egy rétegel nő.

Különösen legközelebbről egyet ne felejtjünk: azt t. i. hogy midőn egy lelkesítő szózatra rohantunk aláírásainkkal a megpendített eszme zászlója alá; parolát adtunk, és a magyar ember kétszeb mindenet feláldozni, hogysem meg nem tartsa parolját.

Teljünk el a siker kezdetének örömével, bizzunk az eszme létesítésének jelenében, s kocsegtesstik szívinket mélyő reménynyel és bizalommal ezen ügynek folyvást szebb és nagyobb jövője iránt. Isten éltesse hazánkat, nemzetünket!

Császári rendelet, érvényes a birodalom egész területére nézve, melylyel az általános polgári törvénykönyv 124. §-az módosíttatik.

Miniszteriem megkérdezése s birodalmi tanácsom meghallgatása után, a birodalom egész területére nézve jónak látom elrendeni, a mint következik:

1. §. Az általános polgári törvénykönyv 124. §-sa, mely szerint valamely zsidók közt házasság érvényes megkötésére eddigelé kerületi hivatali engedély kivánoltatott meg, érvényen kívul helyeztetik, s jövőre azon koronaországokban, melyekben a politikai házassági engedélyre vonatkozólag különös szabályok állnak fönn, azok a zsidókná pépen egy, mint a keresztényekné alkalmazandók.

2. §. Az ezen rendelet kihirdetése előtt zsidók közt kerülethivatali engedély nélkül kötött házasságok egyedül ezen hiány miatt, ha különben semmi törvényes akadály sem áll azoknak útjában, nem lesznek többé érvénytelenekinek tekintendők.

3. §. Azon személyeknek, kik valamely kerületi hivatali engedély nélkül zsidók közt kötött házasság kötése, vagy az arra körzeimükös által az általános büntetőtörvény 507, s a katonai büntetőtörvény 781. §-ában kijelolt büntetéseimétő csekélyenyt büntetik, ezeken kegyelemből elengedem az ezáltal magukra vont büntetést; valamint minden bünvizsgálatok is, ha netalán azok ezen büntetéseimétő csekélyenv miatt folyamatban lennének, tüstént megszüntetnédik.

Bécs, nov. 29-kén 1859. Ferencz József s. k.

Vilmos Főherczeg s. k. alkalmaszerint, Nadasdy s. k., Goluchovszki s. k., gr. Rechberg s. k., legfelsőbb rendeletre báró Ransonnet s. k.

Algyógy, dec. 1-én 1859. — Vidékünkben a nőtlen ifjak kezdenek nősulni: észrevették, hogy jobb ugy, mintsem elvesztegetni az élet óromeit, a nőbűs hazafiui kötelességeit; mert a nemetiség nem csak az erkölcsi, de a számszerinti erő által is erősbül. Ki akarja, hogy nemzete a hazaja örökre éljen és viruljon, nősüljön meg, mert ez a legszebb s jó lépés mint a fűszál. Mint tapasztalt nőtlen ember mondhatom, hogy nővel sokkal boldogabb lehet az ember mint nőtlenül. Nem kell visszajönni a leanyokról, mert talán kapnak a fonyen, s egy kissé szégyenczik?! Minden elmúlik, mihelyt ferjhez mesztek, s akkor sorsukhoz alkalmazkodnak. Aztán vessünk szamot magunkkal, s megismerve jól magunkat, ugy dobjunk kovet másra.

Egy darab idő óta a Maroson a gyogyi ifjaránal kilónos kivalósag uralkodik. A legroszabb hojen a poniatlan rosz hajsok, ugy kerések melleit, tobb fűzetésért mint kellene, nagy hajsi viszik át az embert Gyalmára, s oit egy második akadály. A Marostól ezer lépesre az országut mellett egy széles mely sánca van ásva, melyre az illető hajtulajdonos arendatora nem állitott hidat; egy gyalmár oláh feltalálta magát, s egy szekérfával annak, a ki annyit fizet mennyit ő kér, hidat csinál, s ki fizetni nem akar vagy nincs mivel, oit kell hogy uljon, mig

Iskola Kolozsvár Egyetemi Könyvtár, Erdélyi Múzeum-Egyesület Gyűjtemény – BCU Cluj / Cluj-Napoca

alkalmat lelhetett a fesztelencbb találkozásokra.

Szerencséllen hölgy, ki gondviselő anyját oly korán vesztő el, hogy az élet legelső öszvénjén, hol a pályant eszrevéltenti s még mindig bájoló tarka virágok közt vándik kel fölé, ő a valósag, ott a kesergő szomorú czikkek tüneményei integetven a járatlan utast; nem ragadhatja meg a jó anya kezét, ki neki a szeretet bizalma által az egyenes a bizos utat kijelölje; kinek részére szeretőtal van ki helyére az ő anyai gond, mely ha másoktól nagyobb szoldlad megvesztegeztettik, a bűn és kárhozat lidérczévé változhatik át. Margitnal is a szoldhan fogadott anyai gond hodolt a csábítás kétszeretett szoltjának; s midőn a fizetés után elök többnyire az odahányt erszények után mérik az érdemet s nemeslelkiséget, talán a nevelőnő szivének benső meggyőződésevel is hitte azt, hogy Margit szép kezében s szenvedélyes szivéhez mélyebb teremtmény nincs e világon mint Lódi Simon.

Ezt nem is bánozott a tisztes nő mindanynyiszor fölfození a hölgy előtt, a hányszor csak alkalma volt arra; sőt oly figyelmes volt, hogy éppen nem kétkedett a lehető alkalmakat szolgáltatni a hölgy és rácz vezér közti, az illedelemségig bizalmas és tanult néllüli egyéniségére is.

Lódi szenvedélyesen megszerette Margitot. Ez egy férfiura nézve sem volt igen nehéz feladat, mert Boronkay leánya a szép hölgyeket temető Erdélyországé legbájolóbb leányának volt elismerve; s igen szerencsés kölcsöjének hatását nem kevéssé fokozta fényes czalládi sorsa, s atyjának is jelentékenyi és nyomós befolyása az ország közügyeibe. Ő szerint éppen nem csodálkozhatni, ha a hölgy keze igen hízelgett a mind nagyobbra törek vő rácz kapitány hiúságának. Magának, hiv társának képzelni ez oly sokaktól tömjénezett hajtereméényt, s egyszersmind igen nagy kiterjedésű birtokait: — valóban igen szivbologitó andalgás lehetett.

Semmit sem mulatott el a leány körül, mivel csak egy fiatal kedélyt lekötöschetni, és most elég alkalmat is talált minden kösegséget, gyönyörűségét s szeretettét kitüntetni Margit iránt.

Társaságunkban egy idő óta Anna sem szerepelt sokat, a lelkes hölgynek nem tetszett az, hogy Margit ámbár bátmögött felvárol beszél Lódinál, együtttelitkkor egészen másképp viseli magát irányában, s a férfinak a bizalmas közbeszegen igen nagy szabadságot enged.

— Ah Margit! — szóla egykor Anna — nem gordolod el olykor, hogy kezedről egy ily népgyilkos csókjainak nyomát a Marosnak midőn vizet szen fogadhat, ördögé lesznai? Ha feleded hazád kőnyeit, jusson eszedbe Jármy; gondold el, hogy ő ha csak sejtendi is, hogy puha kezeden egy szörnyeteg véres ujka járt, eldermedend, midőn ujka kezedet érinti.

— Mi lesz sorsunk Annám, ha felhőzzétjük öt? hatalma alatt vagyunk szólt Margit.

(Folytatjuk.)

KIRÁNDULÁS BRUSZÁBA,

báró Orbán Balázstól.

(Folytatás.)

A bokrok közul kiérve nagy czigány tanya elött találtam magam, hol iszonyu csetepaté volt, valósagos harczi jelenet volt, a czigányok ideig békén nézten e zürzavart, de neutralitásom nem sokáig tarthatám fel, mert midőn látnám, hogy két nagy rajkó mikent sátorfaz egy vén moró-t, feltázvál lelkem ezen gyönyörű kergyetlenségen, s elkárcnokodva magam torokösön neki rohatam a két hőhérnak; ezek midőn megpillantak puskámnak villogó csövét, felesleges karta jajveszékles közöttl elkezdettek futni, s a vén agg czigány tabor; az öreg ős leánya — egy ejszaka szép barna leány — hála könnyekkel áztatták lábaimat, de én — már egészen be lévén sötétedve — Allah kegyébe ajánlva őket, sietve távoztam, úzve mindig magam előtt a megfutamodott ellent, mignem a varfalatal elérve, ott a romok közöttl tanyát vettem magamnak.

Nicaeát Philippus fia Antigonus épitette, s erodeti neve A-ni-ka-ra-ha volt, csak később nevezte Perdicus (vagy mások szerint Lisimachos) szeretett nejének nevéről Nicaeának.

Az ős elökorban Bithynia osztá kis-Ázsia sorai, Cyrusnak legyőzetese s Lydia elfoglalása után a perzsák Bithyniát, a következőleg Nicaeát is elfoglalták, a granicusi győzelem után Nagy Sandor uralma alá ment át, kinek halála után Das fia Zipoites (a régi bithyniai királyok egy ősatyjuk nevét) ős Ázsiát (ős Ázsiát) s a minden testvéreit leölette, hogy a trónt maga szamára biztosítsa, Antiochussal csatázott, s a gallokat hivta segedül, kik Bithyniát tobb izben felfordítják; Antiochus a kisebb irány alatt, hogy Kis-Ázsiát a gallok és trákok betörési ellen védhesse — meghódítá Bithyniát, s batyja Prusias s gorögöket megvervén, Nicaeat hevette; ekkor menekült ide Hannibal, miutan Prusias fejünnyal nem akarta szembeszedni, gyávan elárulta vendégét, s Rómába ment hódolni. Nicodemes kötszer kergette el Mithridatest Róma segitségével, s haladatossága jelenti halálakor birodalmát Rómának hagyta örökul. Caesar II-ik Nicodemes udvarában nevekedett Bithyniában; Rómának adott fizető királyok uralkodtak egész III-ik Nicodemesig, (ki K.e.75. ben uralkodott) midőn a közbejött Mithridates harcz bevégezésekor egész ország provincziává lett, s Brusszán székelő proconsulok által kormányoztatott. — 260-ban K. u. Valerián kormány alatt a gallok dúlták fel.

A római birodalom megosztásakor a keleti czázarsag alá esett, s Nicaea a kereszténység első században igen jelentékeny hely, s egy püspökség székhelye volt. — Hyparchus a hires csillagász (asztronom) s Dion Cassius a történész Nicaeai szülöttek.

225-ben K. u. Nagy Constantin rendeletéből itt gyűlt össze a hires nicaeai (s az egyház történetében első) synodus, ő midőn Arianus tanára s az eretnekség szerzőjét s kereszteny vallás, — az emberiség szabadságnak, ezen nagycsarok tana, melynek hatalma előtt Róma czarnokságа, a érczki istenek porba hullottak — nicaeai synodus nevét alatt aj alkába öntetett, s egészen ellenkező irányt, s czélt adott, s szabadságnak, mint a mi-nőt keletkezésekor követett; az a vallás, mely a szabadságot, a testvériességet, az egyenlőséget hirdette az emberiségnek, mely az elnyomottak, az uldozottak védte az elnyomók ellen, mely a gazdagot, a zsarnokot megalázta, s a szegényt felmagasztalta, melynek keblében a rabszolga úrával egyenlővé lett, — a nicaeai szinat után Byzancz zsarnokainak leghatalmasabb vedniókévé, (tamaszává) lett; Constantin látva, hogy az uj tan az uldöztetések alatt meg inkább terjedt, hogy a vértanuk vére csak gazdagabb termesti időz elő, felvette az uldozott vallast, s Krisztusi tanai, melyek a szabadságot s szabadságot hozták az emberiség szamára, melynek láthatatlan hatalma előtt annyi fényes trónsemsiult meg, e perczktól fogva megszünt tobbé szabadnak a szegenyt, az elnyomottat; azon vallás, mely eddig azt mondá s ismnyelte a szegenyek egy tő jukán áthajni, mint a gazdagnak mennyiszer az ős czigány ősök, s követői kitiltattak az egyházban, s a kereszteny vallás, — az emberiség szabadságnak s az emberiség tanja

fog nyujtani az uj tudományos intézetnek, és viszont azon bizonyosseget hozza vissza, hogy amar az akademiai szinten zonyosseget hozza vissza, hogy amar az akademiai szinten lévő tudósok fogadtatnak be. Mikor az uj Muzeum felállításáról volt szó, sokan azon aggodalmat fejezték ki, hogy azáltal Erdély fiai elvonatván, szakadás vagy legalább a magyar központ tudományos intézetétől különválás fog bekövetkezni; de ki a modoban, melylyel a magyar akademia Lagiri Kolozsvárott fogadtatak, az meg van győződve, mikép azon aggodalom teljesen alaptalan. Mig az akademia az erdélyi Muzeumot uj eszközökkel fogja ellátni, ez utóbbi amaz azon tortecei és természeti tanu kincseket, melyek Erdélyben fetenek, fogja visszatni ellátni. Ugyan az ideiének se maga és kuldöttségi társai nevében kuldetésükert köszönetet mondván, kijelenti, hogy az akademiától e czélra szánt uti költséget nem fogadják el. Erre Kubinyi Agoston kamarás ur indítványozza, hogy az akademiai a kuldöttségnek aldozatáert köszönetét szavazzon, és az erdélyi Muzeum előljárója és képviselőihez levelet intézzen, melylyben azon szeretetért köszönet mondassék, melylyel a kuldöttség fogadtatott.

— Ujlaki K. Egy hozzánk intézett levelből veszszük a következő értesitest. Egy makfalvi székely Gyergyóban eladott bizonyos árucikkekel, a miért a vevőöl 18 szép uj taller kapott. Haza jövén egyet azok közul vizmerítes közben kutjába ejtett; a többit elvásárolta aránkint. Két hét multa pénzt szorultv kimert kutja vizét s megtalálta a taller kincsetet, s im a ragyogó pénz elveszte színét, sőt egy részben el is kopott, csak a metszéseknél látszott meg a fehérség. Vizsgáljak s im a ragyogó pénz egy része lágy és rohadott; de az nem is érez, hanem csak lágyult. Tehát az ezüst fehér dénár helyett, s ezzel mixtum compositum képezte a szép fényes tallérokat. Mit mindenöl fol nem talál a furfangos emberiség. A külföld feltalálta a papirt burgonyából; de taller verei marhabőröl az oly ujdon találmány, a mitöl soha meg nem ereszt meg nem kisértöl. Azonban ugy hiszszük, ezen értesítésünk figyelmeztetésül szolgáland, hogy ezen bizonyosan senkitöl sem „engedelyezettü" üzlet az alladalom és egyesek roppant kárára, a talalmány minden lelemenyeszerűe mellett is kapja meg a méltó koszurut.

— A hecsi lapok egymásnak kapják a megjegyzéseket, a mi nap a mint emlitetlak a „N. Nachrichten"; kesöbb a „Presse" intetett meg kormányt sérülő czikkeiert; decemb. 3-kán pedig a „Vorstadt Zeitung" kapott megintest, „Das Schicksal Mitteilungen" czimü czikkeert, azon okert, hogy egy a villamczai bekeelőmenyckkel ösze nem hangzó candidatiöt tesz fol egy császári hercsegi részére, miattal a császári család legnagyobb tagjai iránti tiszteletet sérti. Legközelebbi a „Szegedi Hirado" tálja ezen kellemetlen sors.

— Magyar Ujsag. Illusztrált kalfonna döli részében, irta Xantus János a természettudományok philadelfiai akademiája, az amerikai akademiai társulat, s a bostoni Athenaeum rendes tagja, kiadjak Lauffer es Stolp. 1860-ra, ára 3 forint. A barátunktól kebeleböl kiszakadt s a világnak szánk egészen sarkellenes részén élő hazánkfia, ezen szaradott szakasval egy oly világba vezet át minket, mely irodalmunk czélt meg egészen ismerellen. Gazdag tartalom, szép leirás s a szöveget kiserő érdekes képek, melyek ezen ismeretlen világ népeszokásait szemléltetik, fogy nyomatva, egyarant szórakoztatnak s hasznossá, de egyszersmind igen érdekessé teszik ezen munkát. Dolgozat ez, mely hiszalt, vont, nőt, fértut, szóval mindenkinek érdekel, s mindenkinek van hozzá valo szórakozott igazitjuk. Nincs tehunk tartalmából ismertetéseket adni mostan; de jó lélekkel ajánlhatjuk e munkát a vizsgálodas barátainak. A könyv végéröl egy pár figyelmeztetést azonban fölemlineni szükségesnek hiszik. Egyik egy felszólitás Erdély s Magyarország jutalmaszárasságáról, Muzeumaihoz, ‚par vagy gazdassági egyletehez, valamint egyes tudósaihoz, a Washington varosban Ejszak-Amerikában sziélő „Smithonian Institution részeröl, melyböl kitetszik, hogy ez intézet ohajt a magyar intézetekkel és tőle kat osszaköttetőjöni, mi eldöntöje meg azon ellenszenvet, ho dostársaságal, s a pesti egyetemi könyvtárral sikerült. Ezen intézet bármely egyes vagy társulat bármiöl nyelven irott munkajat, folyoiratat, évkönyvet kaszönhet csereben elfogadja, valamint minden természettani feldolgozást amerikaiakert csereben, s tovabbá minden amerikai veteménykert, gépek mintait megküldi magyarorszagi feleknek, kik ilyet kivánnak, cserében az intézet altal netalán kivánandó hason czikkekert. Egyes irokat magyarokkal az intézet szivesen hoz szellemi árucikkekre stb. A küldemenyek Lipcsen keresztül jönnek s az intézet az intézet kötsegén jonnek mennek. Az intézethezi küldemenyek czimirata:

Care of P Hugel	Smithsonian Institution
American consul	Washington city
Leipzic (Saxony)	North-America.

A kötegre a küldö neve fölirandó. — Ugyan e munka végén a philadelfiai természettudományok akademiája felhivja a magyar rokon intézetek figyelmét, mely minden e szakba vágó irodalmi munkákat elküldöttnek szándékozik adni, s azonban minden természettani feldanyokat. Különös figyelmebe ajánlja világhiru koponya gyüjteményét, s jelesen székely, jászkun s a magyar fajhoz tartozó más népek koponyaiert ajánl cserében amerikai indián koponyakat stb.

Nemzeti szinház. Dec. 10-kén Paulay Ede javára szinpadunkon először „Egy szegény ifju tűzoltó" szinmű 5 felvon. Feuillet Octav után franciából fordiottak Feleki és Hegedus. A regényből dolgozott szinmüvek riitkán képesek megfelelni a dramaiirju szabályok kivánalmaiv. Az ily dologzasok többnyire a regénynek csak vázát képezik, s a regény kényelmes ürén körülrott erkölcsi indokok, s a lélektani mozzanatok árnyalatai riitkán hozhatók oly részletességel szinpadra, hogy a drama a regénytől megkülönböztető illusztiuia is lehessen, mégis a drama szabályainak is megfeleljen. A fönn czimzett mü azonban egy kissed s magában is már dramai compositiójú regénylő levén dolgozva, meglehetős sikerrel áll meg a szinpadon; ámbar lélektani irányban nem kérkedik oly tiszta kerekdedséggel mint más a regény. Ugyan is a regény vége jelenetében Odiot Maxime egy agg kisasszony kegyéből roppant vagyont örökül, mit megelőzve az előtte mindig talányos Margit azáltal lett a regény szerelmet, hogy minden vagyonát készül egy kolostornak ajándékozni, mig ő maga elhatárolta mit sem tudva keresni kenyerét, hogy egy szegény és Maxime-hox hasonló legyen; a mi éppen meglelet ugy Laroquené mint lánya korábbi jellemének, kik a gazdagságtól, hogy ugy mondjuk csömört kaptak volt. Ellenben a szinemben ezen szép jelenet lényegét elmarad. Margit megtudja, hogy dus vagyonuk Maxime-öt illeti, lemond vagyonáról, s Maxime eskör veszi azután nőül azon hölgyet, ki csak a multi perczben lövellannak igéri kezét, s kinek igaz szeremelőtt igy Maxime mi kezességet sem bir. Ez nagy hibája e szinminek, a mi a regényben sokkal szebben van kivive. Az előadás a legsikerlebb volt ez uj szinmen. Polákovicsné Laroquené szerepében művészileg játszott. Paulay és Follinusné helyes felfogással, amaz Maximc. ez Margit szerepében. Megemlitett drámenet Simonyi (Laroque), kit az aggkorhoz aránytalan élénk gesticulatiói, mi mála modorossignal lattszott, nem tesznek merítőnni, mibül nyilik, hogy ha a szinmesz minden szerepének jól után gondolna, s tanulmányozna, a jobb vidéki szinészek között foglalhatna helyet. Bevallan szerint Tar adta. Ennek jó organuma van, s eleg csinos külsője; de mozdulatiban mégis a kösömbösséget hiányzik. Ez a hibája levő természeti adományok megérdemlik, hogy komolyan tanulmányozzon, vetkezze le a merevséget, magatartásban szerezze meg a mozgás és gestikulatio könnyedségét stb. Laroque szerepét Gyulai rosszulléte miatt hirtelenben egy operaénekes vette át, s ő, az ő sikerét s sok tipu szerint jó adta. Kösömbösége, mint képessége egyaránt dicseretet érdemel, s valóban örvendetes volna ha Follinusné az ennek szinészére, mintán a tenor hang czrcsesége nem sokáig szokott tartani, s ily módon mint operaénekes egyszer Follinusné hölgytelenné fogna válni, mint drama szinész vegig fogja tartani nevét a szinpadon. Az illusban mindig tele szinház.

Dec. 11-kén „Mátyás diák" irta Balog István. Tot Soma Vlad Martin szerepében nevetette a nagy közönséget, s a darabban hatásosan kiszedett szinek, melyek szerint az, mit kor kivánatra ismételnek kellett. Az előadás türhető volt.

Dec. 12-kén „Martha" zenéje Flotowtól. Ezen kellemes vig operaban, a közönség jó élvezet talált. Pauli, Bodorfi, Szabó Ilonka és Gyakori kiválóan tevékenyek. Ez utóbbi alakitó vesznak a „K. Szinházi Közlöny" dec. 13 diki számában Ilka opera köruli nézetunk irányabani észrevetelere megjegyzeni, hogy ilkaban Pesten a toborzót a vörösi legelső zenekar játszá, és ez magát a darab jellemekhez képest costumeirozza annyira nevetsége, hogy ott e darabban a mint a czimben van, s ugy lattal helyet, s pipaszárát befelé fordítva bagózik. A szinpadi illusdek az, hogy azon helyzetet fesse, a mit az előadott mi jellemez. Egyébaránt a Pongricz szerepe csakugyanem elcikordes, s ugy szólván szerepe nevetésünk czak a szinészke vonatkozik, s ő azzal is eléri czélját.

Dec. 13-án „Egy szinész élete" francia drámа, Paulay (Molier) szépen szavalt s némi apróbb eraczlen-tulzásokat kivéve szépen is játszott, Follinusné (Armande) kitünően, Simonyi is (Melchior) helyen volt, nezők közöpszamai.

Politikai hirek.

— London dec. 5. A „Times" az ujelen, hogy kábinetti határoczat volt tegnap a Downing Street-ben s hogy nem fog jelen lenni a congressban s hogy Cowley lord lenel azzal megbizva, hogy az európai hatalmasságok képviselőinek gyülésében a kormány nézetét támogassa. Ama fontos ügyek, melyek a congressus elé kerülnek, a következőkre szorítkoznak: Az ujonan lendnek, nem engedhetek meg, hogy Palmerston lord a brit kormány szakhelyeitől távol legyen. A „Times" megerősíti azon hirt, hogy a Cowley lord a congressus elnökévé lesz megválasztva azon azt véli, 15-ke előtt bibetöleg nem foglalkodhatandik ama fontos ügyek tárgyalásával, melyek osszehivatástól szükségeltek: „Nem kételkedünk róla", hozzátesz a „Times", „mikep a kösönnek a Cowley lord a congressus elnökévé lesz megválasztva, s sem fog meghatalmazotti minőségben Párisba kuldetni a hogy Cowley lord, ki már most is ott van, csupán Angolország képviselője gyanant leend jelen ezen gyülésen; mi a congressushozi csatlakozásunkat lehetőleg kevésse fontossá teszi. A kösönnek a congressus elnökévé lesz megválasztva, s ugy szólván az ázsunk nem terjed tovább annál, hogy Angolország csupán nemzetközi udvariasságból fog a congressusn megjelenni, s hogy az olasz ügyeket azok ölaul hagyandja szabályozatlan, kik abban kösönbiek szólni. A Lemonnier-ezimü levelezőnek, arra nézve hogy lehetséges legyen, — teljesnek kell lennie. Lehetetlen, hogy egy oly ország, mely először is kijelenti, miszerint semmiesetre sem fog erőszakosan beavatkozni Olaszország ügyeibe, belőylest hagyjon gyakorolnali magára azok ellal, kik azzal bizatnak meg, hogy ezen ügyekben szóljanak. Ez a hibája az Angolország azt véli, hogy helyzeténél fogva szükséges részt vennie Olaszország sorsának elintézésében, bizonyosan eljövend azon idő, midőn azon kisérletbe jövend, hogy legjikajat a folskö tengeri hajoraj mozdulatval, vagy talán néhány czernyi csapatokkal tanuljanak.

Az angol lapok a congressus eszméjével még mind nem tudtak kiengeszülödni. Palmerston lord közlönye a „Post" ügyeszik megmutatni, hogy „nem igen volt uriemberek gyülésére" a congressus. Ez a gyülés, mely a legfőbb szerepet szánta ne, mely egy hónap alatt congressus nélvel Párisban tárgyalni fogja az olasz kérdést." A congressus nem fogja magát mint egyik Becsben, az illető államok valamenyi kulnyi miniszterei jelenlétében alatt megkönnyebbülni. Amint valószinüleg Gorlsch off bejegyezendi az ő cüszári nevét, de a Berlinberg grof és Russel lord nem tartják szükségesnek hécsi és londoni állomásaikat elhagyni és személyesen venni részt a congressusban. Nem bizonyos, ha fogjuse magát a pipa kőrnyelletai, s vajon Kavour-nál lesz-e hajlandó, s mikor fogja nevében, ugy hiszik, Cavour jelenend meg, „a kinek tanácsai oly sokat tönek az olaszországi forgószél kelöletésére, hogy azt most egészen lecsendesítse vagy talán ujbólfelkötése." Hibelegy Buoncompagni is elutazik Torinba, Párma, Modena és Romagnai szükségeit a congressusban. Abbelöl kőt Romagnának van szüksége egy erélyes és ékesszáju szószólóra. Ha a romagnai jelen kormány hivatalos lépjában a pápai igazgatás fölött okleveleit kinyomatja, mint p. o. Berortti bibornok a romagnai pápai alkirálynak, s ugy szólván a kormányt előtt nem kedves hivatalnokokat egészségtelen vidékekre kelle küldeni — vagy Balboli prolegatusnak tudósítasát, mely szerint Capellono Angela 17 éves leányzót, bármonzsa kötöny viselőnőt, a bolognai pápai alkirálynak szóbeszéd szerint a kormány szükségeit elbt elégő ismeretes dolgokat fog beszélteni, de a melyeket megis a congressus elé kell terjesztení. A „Post"-al ellenkezőleg a „D. News" attól tart, hogy Angeln nem fog a congressuson kozzá mélöfag képviselőjeit küldeni.

A congressus Európa legjelesebb diplomatáiból álland. Gyülésen, hol mert nemzetiás, porosz ügyesség, osztrák kitartás, francia tapintat — s római jesuitismus lin dóktenek, az akotmányos szabadság elvébení angol hit mellett is mélő bajnoknak kéne follépni sat. A „Herald" imes megélegedve Cowley valasztásaiva: jeles és jó tapintatu, valamint sok ismerettu diplomata, de vajjon ely férfiu-e, hogy hideg legyen a fennforgó kérdések felett kelletö nyomatékkal szólnut? Mi tagadás, az idegen utvarokná hosszabb tartózkodás nem látszik valódi angol gondolkodásmodnak kedvezni.

— Turin, dec. 2. Az „Indépendente" leveleżje kifejti azon okokat, melyekből ellenzé Ricasoli báró Buoncompaginak kőrjo-olaszországi küldetését. E szerint a törvényessegi aggályon kivül, melynélfogva ő természetesen tőtovábbi egy oly minisztriuc küldetésnek, mely nagyon kőrülbelül attól, mit a nemzeti gyülés óhajtott, midőn a regenssegel Carignan hercsog számára ajánlá fol, a toskánai kormány főnöke magára a kérdés erdemére s Buoncompagni küldetésének lényeges jellemére vonatkozólag is, igen komoly ellenvetéseket tet. Szerinte ezen delegatiunak semmi czélja nem a haszna sem volt tobbé, mihelyt az nem kötelezé le Szárdiniát meg jelenlegen, mint mar előbb le volt kötelezve. Ezért ő csupán ugy akarta elfogadni Buoncompagnit Florenczben, mint a szárd kormány jegyzőjét; sőt a Buoncompagni kuldöttjeit Ennek nemileg az annexio jelkepeül kell vala szolgálni, melyet szerinte meg a congressus összeülése elött, ugy vagy más alakban, szükséges volt letesitni s szervezni. Mihelyt Buoncompagni nem azon határoczat kőrülbelül lépett fol, miszerint a kőrülmények attól megengedett mérvben, tisztéit szerint nemzeti gyülésének által megszavazott annexiót, Ricasoli a negy egyesült alamnak az ő kormánya alá helyezteteésben csupán akadályt a talán vezetyi latott a nemzeti ügyre nézve. Sőt még attól is félt, s egy a „Diritto" czimü lapban a legelőbb napokban megjelent jegyzék világosan elárulja ezen aggodalmat, hogy a fökormányzó, a dolgok erejénél fogva, a congressus akaratának végrehajtásva lesed, ha a hatalmasságok határozata ellenkeznek az annexióval. Mintán ilyenféleg arról értesültunk, hogy a nehézségen azon határoczat kőrülbelül lépett fol, miszerint a kőrülmények által megengedett mérvben, tisztéit szerint nemzeti gyülésének által megszavazott annexiót, Ricasoli a negy egyesült alamnak az ő kormánya alá helyezteteésben csupán akadályt a talán vezetyi latott a nemzeti ügyre nézve. Sőt még attól is félt, s egy a „Diritto" czimü lapban a legelőbb napokban megjelent jegyzék világosan elárulja ezen aggodalmat, hogy a fökormányzó, a dolgok erejénél fogva, a congressus akaratának végrehajtásva lesed, ha a hatalmasságok határoczata ellenkeznek az annexióval. Mintán ilyenféleg arról értesültunk, hogy a nehézségen azon határoczat kőrülbelül lépett fol, miszerint a kőrülmények attól

nyilatkoznak felőle. A bukuresti „Int. Blatt" azt mondja, hogy annak néhány erőteljes határozott vonásából majd könnyebben lehetend egy képet összeállítani. Ezen vonások legfőbbike az, hogy közös akóltmánytadó a két fejedelemségnek, melyeket egységes államul állapit meg. Mindenekfölött pedig az van nyerve ezen terv által, hogy a kamráknak támpontot s a nyilvános vitát számára anyagtartalmat nyujt. Egy oláh lap kivánczi latinnal, vajjon a többségig hajlandó lesz-e az egyezmény szabadságt-s egyenlőségi elvét magáévé tenni? nagy nehézségeket lát, mig a két czirag kamrában a vélemények oszhangzása fognak hozatni. Általában nem h.szi, hogy az egyezmény czélját mint lehetne ket miniszterinmad, két kamrával, két állammal elérni, s ez méginkább megerősíti azon nézetben, hogy semmi alapost nem leheten addig létrehozni, mig egy kamra s egy miniszterium nem fog letetni. A „Rumanul" azt javasolja, hogy az alándó egyetlen emberre bizza a két kabinet alakitását Moldva- és Oláhországban, ki azután az elvi kérdeseken vele egyetértő férfiakat hivna meg a tárczákra. Ha továbbá a két miniszterium Bukuresben és Jasszyban egy kizárólag az ó rendelkezésükre álló távirdai sodrony által egymással összeköttetésben állanak, nagyobb szóhang és pontosság hozattathatnék az ügyekbe. — A Donenmbeltt alkotmányról a „Buk. D. Zig" következő fejezeteket közöl. A fegyveres erőre nézve hatáskörzat:

„Ezen katonai erő általános összerás által szémélykivétel nélkül ujoncoztatik. Az erre vonatkozó törvény all következő pontokat: A zors határozza meg az illitandó szémélyt, azonban helyettesek választása meg van engedve; a kiteles szolgálati idő hat egymásra következő évből áll, mire 18 évi szolgálati kötelezettség a tartalékban következik; a tartalékosok egyszer egy évben kéttszázszélfegyvergyakorlatra hivatnak ossze; háboru idejében a tartalékosok zászlóskhoz hivandnak egybe, a midőn a legelőbb elbocsátottak kiállitásra a hivatnak meg; rendkivüli védelmi háboru esetében az orszag törvényes hatósága allal még más fegyverre hivások is történhetnek, mint a kötelezettségek sajat törvények allal szabályoztatnak. — Az örvonalosok s dorobanzok, kik mindkét fejedelemségben egyenlőn egyenruházandók, fizelendők s szervezendők, országőrök kév alatt állnak fönn. Bekeben a sorezredek ország s vasutak, csatornák s másnemű épületekre használtatnak. Ezen munkálatokért, a csapatoknak zászlókon s jelszót visclendik: „Erő, egység allal!" A lejtelem a s maga közigazgatási hivatalok fő- és székvárosa mindenkorra Bukerest lesz. Senki külön törvényen kivül e szerre nem kötelezettetik. Semmi törvény, semmi közigazgatási rendelet allatalban ugy mint helyi esetekben, semmi kötelezettségget nem bir, ha csak az a törvénye hatásagát allal ki nem hirdetik. Az alvárosa adózás rendszerének, külön törvény allai szabályozása utan az az orszagos valaszto gyülés cél terjesztik revisio vegett, de bizonyos hatarido megallapitasa mellett annak elintézése vegett. A tanácskozó orsz. hatóság az alkotmány szerint soha se allatban, se részletben nem akadályoztathatik."

Az alkotmány revisiójról igy szól:

„Törvényhozó nemzeti gyülés hatarozza meg, mennyiben vezendő az alkotmány v. ugy annak czikke v. pontjai szerint. Ezen határozatnak az összes tagok ketharmadának egyhangu szava allal kell bozatnia, s az illető határozatoknak 15 naponként az ülésekben fél kell olvasatnok s csak kétszeres elfogadas után vetendők azon revisio alá. Az alkotmánypontok revisiójanak formaszerinti elfogadása es nyilvános kihirdetese után a fomallár torvenyhozó nemzeti gyülés visszalép, s ugyanakkor egy uj kamranak harom hó alatti egybehivasa fog bekovetkezni, Ennek elsö müködése, a szukséges módositasokat létrehozni, melyek azban csak az összes tagok kétharmadának egyhangusága s a fejedelem szentesztese allal ayernek érvényt. Ezen nyomban egybehivott orszagtervezi gyülés azonban csak az előtte allat revisiora ajanlott alkotmanyczikkeket vitatja meg s aztan felosztik."

— Az orosz pétervárujság Shamyl ről, ki már Kalugiban van következőtir: „Shamyl még mindig a „Coulon" czimü vendéglőben lakik, mivel a számara kijelelt lakásban javiásokat kell tenni. O már a várost egészen ismeri, miután minden ujlevésben helyett megszemlélte. Okt. 29ón meglátogatta a jöttkönyv egyletet, hol felelt jeles megelégedessel fejtette ki. Az egylet egyik szobájában egy beteg katonat látott a beteg nepségből; czizi ö beszédbe ereszkedett, s részvétet fejezte ki a beteg iránt, kit 2 ezüst rubellel ajándékozott meg; meglátogatta a kormányzósági gymnasiumot. Itt elöször is a termeszettudományi osztályt mutatták meg neki. Nehány termeszettudományi kiseriletet tettek a delegés géppel s a lég szivattyuval. Midőn az üveg harang alá rejtett madar a levegö kiszivattyuzása allat megdöbbent, Shamyl s feletti nagy bamulatat fejezé ki. Ezután nagy figyelemmel vizsgalta a magnest, s a villanyos magnesseel tett kiserletet onmagán is megpróbálatta. Legináldb elcsudálkozott a nagyitó tukron, mely sajat arczát nagyiva tükrozte vissza, e feletti nevetését nem titkolhatá el. Ezután megszemlélte a lantcsarnok, s az alantabbi osztályokban halivan hogy a tanulók orozosz nyelvet is tanulnak, nagyon csodálkozott. Mindezen látottak Shamyira nagy behatással vannak. Közelebb laka kijavitást szemelvén meg, e feletti örömét nem titkolhatta el, mert csak most latta át, hogy Tschwtschwadse és Orbeliani herczegnök hozza jövőnek szokat rosszabb helyzetben volnak. Azon gondosság, melyjjel gyermekei sejei eránt viselltetik, azt gyanittatjak, hogy Shamyl igen jó családapa.

— Madrid, nov. 30. A nov. 25-ikén tüzet igyen vére volt; Gasset tabornok könnyü sebet kapott; hir szerint a Burbon ezred ezredese is megsebesult. A mórok vesztesege 2000 holtra és sok-sultre tétetik. Egy, az „Epoca" hoz Ceutából nov. 23-ról intezett iratban az allitatik, mikep a mórok a serfal ási varos megjárásakoral rettenő orditasra fakadtak, s noha a kartacsok roppant pusztitást tettek soraikban, mégis folyatták a megtámadast. Midőn Gasset tabornok ezen makcsságot észrevette, a varacs helyőrseget az allanteirai zászlóaljai megerősitő s a Burbon-ezrednek szuronyrohamot parancsolt. A spanyolok hallgatva vagyunatlak elére, s tisztöl szuronnyal támadtak meg a mórokat, kik folyásthatnagson orditva, futásnak erednek. Ezek a marokkói császár rendes gyalogezapajat voltak, jól öltözve, turban- s nadrággal. Tobb spanyol piszpökök a kirajzolyosu inczesi fölirathoban azon ohajtusunk fejezek ki, mikép. Afrikban a mosék foldig lerontassanak s az épületchejeken keresztény templomok épitessenek. — Mint Paesbold alfiszap hiteles szitöket irják, a mangyi kortman, a fonnforgó viszonyok tekintetöbül", a spanyol kormánytól sürgetöeg kivanta ama 10—13 millió frcnyi öszszeg megfizetését, melylyel Spanyolorszag Angolorszagnak meg oly had szerekert tartozik, melyek a polgárharcban alattt, Izabella kiraly partjivel számára angol részről szolgáltatnak. Az angol kormány igy nyilatkozott volna: „Ha van pénzetek egy költséges háborut kezdni, adósságaitok kifizetésére is kell pénzeteknek lenni", s oly hatalyosan sürgeti követeletek, hogy „spanyol kormány kénytelen komolyan gondolni a követeles teljesitésére."

Ujabbak. — A nagyhatalmak már mind jelentették beleegyezésöket a congressusba. Oroszorszagé, mely mégháta volt, f. hó 7-en erkezett meg Párisba. A személykérdezve kivül, mely mind azt hiszik, hogy a tobbiek is követni fogjak Angolorszag példajat, hogy ny legkövelcvel, meg pedig a Párisban levő közonseges követtel érjek be. E szerint a vart congressus fontosságról alakitott képzet is nagy módosulast kezd szenvedni. Egy csupán követö conferencia igenis tanácskozunk a fuggö kérdesek felett, amde nem hozhatta semmi hatarozatot a kormányok elöleges beleegyezése nélkül. Mindenik követ a legszorosabban tartaná magát az eléjezsabott utasitáshoz, s nem merne attol könnychi kiegyenlites kedvczért egy hajszálnyira eltérni — s emellöyga a tárgyalasok minden perczen felakadnak, mivel egyik vagy másik követ kényteleneknek leend tovabbi pontosabb utasitas végett a maga kormányhoz fordulni. Angolorszag jöreszint eleni czéljat, mely oda megyen ki, hogy a congressus jelentöseget alabbszalitas, s annak dacztalan mindenkoztat, fentartatna a maga tökéletes elhatarozási s cselekvesi szabadsagat.

A kiscsb rendu allamok is jelentik egymas után a congressusban resztvevöket. Egyedul a pápai kormányol allitatni hatarozottan, hogy meg nincs megegyerve a congressusnak. Romában meg mind tulnyomo az a part, mely nemzetiletlen, reformellenes reactióra unszol, allitolag a katholicismus erdekeben, mig a masik, de erötlenebb part a pápát nemzeti politikara serkenti, a reformokat kvan Olaszhon, Európa nyugalma s magának a katholicismusnak jól erdelmezett erdekeben.

Cavour gr. ott lesz-e a congressuson, vagy nem, meg mindig kétes. Az „Independ." legujabb pariai levelezese a gróf nak kinevezésöt bizonyosnak tartja, s ha volt is e részben Franczaiorszagnak némi nehczsegei, ez már el van hariva, miután annak különben sem volt egyéb czélja, mint Cavournak mintegy intesül szolgalni, hogy a congressuson a lehetö legmerseklettebben viselje magat. Mint tudjuk, olyan ember is Cavour, hogy az ö intesekre sokat hajtson.

Nápolyból irják, hogy a Basilicatban az ujoncczásokor tamadt zavarok komolyabb jellemuek voltak, mint a mennyire nyilvánosság elé volt hozva. Ugy latszik, hogy allatlanosan elagozott öszszeskötves keletkezett, de a mely csak ottott kerüli kitörésre. A kormány emuek ö resülipatisa tekintetöbül ismert gondolkozik azon, hogy alkotmányt adjon. Az abruzzói hadseregnél az alszökések ismét napirenden vannak; közelebbröl egy szazados és két hadnagy alszökését jelentik a közép-olaszhon hadsaregben.

A szárd kormány 31 millió frank kölcsönt biztosit Tosskanának. — A középolaszországi tanulók beiratas es vizsgalatok végett ingyen bocsattatnak be szard egyetemekre. Fantinak fel kellett oszlatna Garibaldinak bombardokol allo lovas szazadat. — Ma 27-ének megtartatta torinói Garibaldian Garibaldi mellett, s sz alkalommal a katonasagnak kellett bebeavthoznie.

Bécsi börze. Dec. 10-én: Nemzeti kölcsön 79.20. pft. — Metalliques 5 perczent 74.10. Ötöd papirok: magyar 73.50, erdélyi 71.50. Bankrészvény 904. Korona 17. Ch. London 9.85. Ezüst 24.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

(807)
Sz. 7983. 1859.

Kolozsvár sz. k. városinak a kolosi cs. k alkerületben Felek nevi helyiségben lévő fogadója, az ahoz tartozó szánló és kaszálóföldekkel, ugy az otton ugynevezett felek pajtanával edgyütt a jövő 1860-ik évi április 24-ik napjától kezdve a folyó évi december 29-ig a városházánál tartandó árverezés utjan ha zonbérbe adatik; a hozzá szólani kivánók kötelesek a fölkialtási ár 10% százfoljával bánatpénz gyanánt készpénzben betenni; az árverezési feltételek elő legesen is megtekinthetők városgazdaszati hivatalnál

A tanácsból, K. Iozsvárt nov. 30-án, 1859.

(804) (3—3)
453. 1859.

Hirdetmény.

A déési cs. kir. mélt. kerileti hivatal engeduénye következtében az itten helyben hétfőröl péntekre átváltoztatott héti vásár, ez évi deczember 2-kán kezdődik, s annak folytatólag az évi vámfizetések egy év alatt elmaradnak

A cs. kir járás hivatalból.

Sousmezö, nov. 20 án, 1859.

NEM HIVATALOS.

(812) (1—3)
Gross Károly,
fogmüvész

és orosz cs. kir. udv. fogorvos Murphi J. urnak volt segédje deczember 10-étől fogva iskik a báró Radák- azel. Ilnchai Ur, Szücs-haznal, nagy place 451 sz. a. kz udvaron az ezelőtti helyen. Naponként délban tulhalódó délut n 2—5 órág.

(816) (1—3)
A kolozsvári POLGÁRI TÁRSALKODÓ a szabályszerüleg karácson 3-ad napján tartandó szokott közgyülését ezen évről jövő 1860-ik évi januar 8-kan délesti 3 órakorra határozta megtartani mi is ezennel az illetőknek hirül adatik, és arra meghivatnak.

A polg. társalkodó választmány nösébél dec. 11-kén 1859.

BALOGH PÁL
jegyzö.

(802) (3 3)
Eladó butorok
vagynak belsö-farkasutsza 54.
szám alatt az emeleten.

(809) (2—3)
Gróf Teleki Miklósnak Maros-Vásárhelyt a Poklos-utcz ban 524 szám alatti ház eladó – vagy

(814) (1—2)
Die reichhaltigste und billigste Zeitung der Monarchie:
Neueste Nachrichten
II. Jahrgang — 1860.
Erscheinen in Wien, täglich, auch Montag.
Enthalten
zwei gesonderte Zeitungen
und zwar das
„polit. Hauptblatt" und das tägliche Beiblatt „Roman- & Lokalzeitung."

Aus dem Inhalte des „politischen Hauptblattes" heben wir hervor: Selbstständige Leitartikel, Uibersicht der politischen Ereignisse, rasche Mitheilung der neuesten Nachrichten, Original-Correspondenzen aus den Provinzen. — Im Feuilleton und „Wiener Zuschauer" humoristische Tagesgeschichte des Wiener Lebens, unbhängige Kritiken über Theater, Kunst und Musik. — „Wiener Geschäftsfreund vollständige und verlässliche Handels-, Markt- und Börsenberichte. — Ferner Preisausschreibungen zur Beantwortung gemeinnütziger Fragen." —

In der „Roman- und Lokal-Zeitung" beginnen wir am 1. Janner den neuen interessanten Original-Roman: „Die armen Reichen", von Moritz Jókai, in welchem uns der berühmte Verfasser das reichbewegte öffentliche und gesellschaftliche Leben Ungarns und Siebenbürgens schildert. — Ausserdem bringen wir fortlaufend neue Romane und Erzählungen von den beliebten Wiener Volksschriftstellern Anton Langer, A. Barry, etc.

Im täglichen Auskunfts Coupon, und in der Quartalbeilage werden eine Menge praktischer Auskünfte für das Haus und Geschäft gegeben.

Die ganz- und halbjährigen Abonnenten erhalten als Gratis-Prämie einen vollständigen gestampelten,

Kalender für das Jahr 1860
mit zahlreichen Illustrationen.

Die erfreuliche Anerkennung und grosse Verbreitung, welche unser Blatt in allen Theilen der Monarchie gefunden hat, glauben wir dem besondern Vorzuge zuschreiben zu dürfen, dass dasselbe

ebenso viel enthält
und
beinahe um ein Drittel billiger ist
als andere Tagesblätter.

Pränumerations-Preise: Für Wien, Vierteljährig 2 fl. 40 kr., halbjährig 4 fl. 80 kr., ganzjährig 9 fl. 60 kr. — Für die Provinzen: Vierteljährig 3 fl. 40 kr., halbjährig 6 fl. 80 kr., ganzjährig 13 fl. 60 kr.

Die Administration der „Neuesten Nachrichten,"
Wien, Stadt, Wollzeile.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső-farkasutcza 74 sz.)

Iskola Altapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Proprietatea Bibliotecii Universitare Centrale Cluj-Napoca.
Powered by CMS - Digitized by Biblioteca Universitară "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, cu sprijinul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca prin Centrul pentru Studii Europene din Cluj-Napoca. Proiectul pentru Biblioteca Digitală a Clujului este susținut de Fundația Deschisă pentru Societatea Contemporană, prin programul Open Society Foundations, cu finanțare de la Fundația Soros Romania. Proiect cofinanțat de Primăria Municipiului Cluj-Napoca prin Centrul pentru Parteneriat Public Privat Cluj-Napoca. Conținutul acestei lucrări reprezintă doar opinia autorilor. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca nu este responsabilă de conținutul acestei lucrări.
Ediția digitală realizată de Centrul de Digitalizare al Bibliotecii Universitare Centrale Cluj-Napoca, cu sprijinul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca prin Centrul pentru Parteneriat Public Privat Cluj-Napoca. Conținutul acestei lucrări reprezintă doar opinia autorilor. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca nu este responsabilă de conținutul acestei lucrări.
BCU Cluj / Central University Library Cluj